

تجارب مؤلفه های شهر اکولوژیک از

مدل برنامه ریزی شهری

(شعبه اریال)

نسرین رسولی اقدام

سرشناسه	: رسولی اقدم، نسرین، ۱۳۶۸-
عنوان و نام پدیدآور	: تحلیل مولفه‌های شهر اکولوژیک (مطالعه موردی شهر اردبیل) / نسرین رسولی اقدم.
مشخصات نشر	: اردبیل: انتشارات محقق اردبیلی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۴ ص.: مصور (رنگی)، جدول
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۴۶۷۶-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۴۹] - ۱۶۳.
موضوع	: بوم‌شناسی شهری (جامعه‌شناسی) -- ایران -- نمونه‌پژوهی
موضوع	: Urban ecology (Sociology) -- Iran -- Case studies
موضوع	: شهرسازی -- ایران -- جنبه‌های زیست‌محیطی -- نمونه‌پژوهی
موضوع	: City planning -- Environmental aspects -- Iran -- Case studies
موضوع	: توسعه پایدار شهری -- ایران -- نمونه‌پژوهی
موضوع	: Sustainable urban development -- Iran -- Case studies
رده بنده‌نگره	: ۲۴۳HT
رده‌بندی دیویدی	: ۳۰۷/۷۶۰۹۵۵
شماره کتابشناس ملی	: ۶۲۳۹۱۲۰

نام کتاب: تحلیل مولفه‌های شهر اکولوژیک

(مطالعه موردی شهر اردبیل)

مؤلف: نسرین رسولی اقدم

ناشر: محقق اردبیلی

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۹

قیمت: ۳۵۰۰۰۰ ریال

تیراژ: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۴۶۷۶-۲

آدرس: اردبیل سه راه دانش بازار معطری طبقه فوقانی پ ۸ تلفن ۳۳۲۴۰۰۸۱

فصل اول: تعاریف و مفاهیم توسعه شهری

۱۲	تعاریف، مفاهیم و اصطلاحات پایه ای
۱۲	مفهوم و ماهیت شهر
۱۴	مفهوم پایداری و توسعه پایدار
۱۵	مفهوم توسعه
۱۶	توسعه پایدار
۱۸	شاخص های توسعه پایدار
۲۶	ویژگی های شهر پایدار توسعه پایدار و شهرسازی
۳۰	رشد هوشمند شهری
۳۱	اصول ده گانه ی رشد هوشمند شهری
۳۲	جایگاه رشد هوشمند
۳۴	شهر سالم
۳۶	عملیات اجرایی توسعه برنامه ریزی شهری، سالم
۴۳	اهداف، سیاست ها و اصول پروژه شهر سالم
۴۷	شاکله بوم شهر از منظر نظریه پردازان
۶۰	شهر اکولوژیک
۶۲	معیارهای شاکله بوم شهر
۶۴	برنامه ریزی شهر اکولوژیک
۶۸	اصول ده گانه شهر اکولوژیک
۶۹	نمونه هایی از شهرهای اکولوژیک، چالش ها و ابعاد آن
۷۲	جمع بندی

فصل دوم: روش شناسی و معرفی محدوده ی مورد مطالعه

۷۳	ویژگی های محدوده مورد مطالعه
----	------------------------------

۷۳

موقعیت و محدوده

۷۵

شاخص مورد استفاده در پژوهش

فصل دوم: نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات

۱۳۲

پاسخ نهایی به سؤالات تحقیق

۱۳۷

پیشنهادهای

۱۳۹

منابع و مأخذ

www.ketab.ir

شهر به عنوان یک فضای جغرافیایی دارای پایگاهی است که شامل منطقه، ناحیه، محله، بلوک و واحدهای مسکونی می باشد که هر یک دارای خصوصیات و کارکردهای مشخصی هستند. رشد شهرنشینی و شکل گیری مقیاس های جدیدی از رشد شهر در طی چند دهه اخیر موجب شده است که شهر و شهرسازی معاصر با چالش های نوینی مواجه گردد. به دلیل گستردگی ابعاد و تغییر در ماهیت مسائل شهری و پیچیدگی آنها، جامع نگر و توجه به ابعاد و جنبه های مختلف مسئله به منظور حل آنها به صورت پایدار را ضروریتر ساخته است. در این میان توجه و تأکید برنامه ریزی و طراحی شهرها، بیش از پیش از نگرانی دیگری به سطوح پایین تر و ابعاد ملموس زندگی شهری متوجه شده است (Friedman, ۱۹۹۲: ۱۲). کیفیت زندگی در کانون های متمرکز شهری فوق العاده پایین است. طوی که شرایط حاصله نه تنها زندگی انسان، بلکه حیات کلیه موجودات زنده را نیز تهدید می کند (بحرینی، ۱۳۷۶: ۷۶). در نتیجه شهرها با در بر گرفتن درصد فزاینده ای از جمعیت و بیعت ناشی از آن از نظر محیط زیست چالش های مهمی دارند. در حال حاضر هیچ گونه توازن یا تعادلی بین شبکه های شهری و الگوهی طبیعی مشاهده نمی شود و شبکه های شهری در حال مسلط شدن بر شبکه های اکولوژیکی آسیب پذیرند (Cook and Vanlier, ۱۹۹۴)

در عصر کنونی که نگرش و رویکرد های اکولوژیکی یکی از مهمترین مباحث روز دنیا در توسعه پایدار و برنامه ریزی کاربری اراضی، بویژه شهری به شمار می رود (Pikett, et. Al., ۱۹۹۲; Fiedler, et. Al., ۱۹۹۷)، جوامع بشری با رشد

فزاینده جمعیت شهری و جایگزین شدن اکوسیستم های طبیعی با محیط های شهری روبه رو شده اند به طوری که پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۵، ۶۵ درصد جمعیت دنیا در شهرها ساکن شوند (Schell and Ulijaszek, ۱۹۹۹). با رشد روز افزون جمعیت شهری، شهرهای بزرگ با معضلات بسیاری همچون گران شدن زمین مواجه شده اند که نقش بسزایی در رشد شهر، تغییر کاربری اراضی و ایجاد محدودیت در توسعه فضاهای سبز و حتی جایگزینی آنها با دیگر کاربری ها، بخصوص مسکونی و تجاری در داخل شهرها و کاربری صنعتی در حاشیه شهرها داشته است. با تهی شدن روزافزون شهر از سرمایه غیر قابل تجدید، عناصر طبیعی و تخریب کیفیت و عملکرد طبیعی اکوسیستم شهرها، اکولوژیست ها درباره آنند که برای دستیابی به حل مسائل دنیای کنونی، تمرکز بر روی منظرهایی با چیرگرا، انسان که اغلب شامل منظرهای شهری است، ضروری به نظر می رسد (Johanson and Hill, ۲۰۰۲). بدین ترتیب مفهوم پویای اکولوژی منظر با در هم آمیختن علم و الگوهای فضایی وارد مفاهیم طراحی و برنامه ریزی شده (Forman, ۱۹۹۵) و مفاهیمی همچون طراحی شبکه اکولوژیکی شهرها بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است (Jongman and Pungetti, ۲۰۰۴). چنین رویکردهایی، موجب ایجاد نگرشی سیستماتیک به هم ساختار اکولوژی شهرها شده و آن را همچون شبکه اکولوژیک به هم پیوسته از عناصر طبیعی و مصنوع با عملکردهای اکولوژیک متصور می کند از این رو توجه به شبکه اکولوژیک شهر امروزه بیش از پیش به عنوان رویکردی برای افزایش ارزش های اکولوژیکی سیستم های فضاهای باز شهری

در نظر گرفته می شود (Cook, ۲۰۰۲). توسعه مفهوم شبکه اکولوژیک را می توان به دهه های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ میلادی در کشورهای اروپایی نسبت داد (Jongman, ۲۰۰۸) پس از آن در ده آخر قرن بیستم، گروه های ذی نفوذ و متخصصان در اروپا شبکه های اکولوژیک را توسعه دادند (Bennett and Wit, ۲۰۰۱). به طور کلی مفهوم شبکه اکولوژیکی در ارتباط با غلبه انسان در محیط های طبیعی و تکه تکه شدن تدریجی آن به دنبال توسعه محیط زیست انسانی نمایان می شود و به همین دلیل طراحان و اکولوژیست ها، منظر، این مفهوم را به منظور استفاده از یک راهبرد فضایی بهینه در مقیاس های مختلف و نی محیط های شهری استفاده می کنند (Jongman and

Pungetti, ۲۰۰۴)